

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

จิตใจของเด็กมันเป็นผ้าขาว ถ้าเราเอาอะไรให้เขาเขาจะประสบสิ่งนั้นไป เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก พ่อแม่เป็นครูบาอาจารย์คนแรกของลูก พอเกิดมาจะเลียนแบบพ่อแม่ ถ้าเลียนแบบพ่อแม่ พ่อแม่ที่ดีจะพยายาม แต่เดี๋ยวนี้พ่อแม่ต้องปากกัดตีนถีบ ไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก เห็นไหม เอาลูกไปฝากไว้กับโรงเรียน ครูเลยเป็นครูคนที่ ๒

ถ้าไปเจอครูที่ดีลูกเราก็จะมีที่พึ่งที่ดี ถ้าไปเจออย่างนี้มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนานะ ทุกคนอำนาจวาสนา เห็นไหม เราต้องการครูที่ดีทั้งนั้นแหละ แต่ไปเจออุบัติเหตุก็เยอะ แต่ถ้าไปเจออุบัติเหตุขึ้นมาอันนั้นเป็นเรื่องสุคติวิสัย สิ่งใดสุคติวิสัยนี้มันคล้ายกับว่าเรื่องของกรรม คำว่า “กรรม” กรรมมันเป็นเรื่องเหตุสุคติวิสัย เราป้องกันเต็มที่แล้ว เรายังรักษาของเราเต็มที่แล้ว แต่มันก็เกิดสภาวะแบบนั้นอยู่ ใอันนี้มันสุคติวิสัยของเรา เราถึงต้องอุเบกขา เราต้องทำใจของเรา ต้องทำใจของเรา อันนี้มันเรื่องของโลกๆ นะ

แต่เรื่องของความเป็นจริง เรื่องของเรา ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะแล้วเราจะฝึกตัวเรา เห็นไหม มาตัดแปลงกิเลสซะ มาวัดนี้มาวัดใจของตัว ถ้ามาวัดแล้วนี้เราเข้าใจกันเอง กิเลสของมันคุ้นชิน ครูบาอาจารย์ท่านถึงไม่ให้คุ้นชินกับสิ่งใด เวลาลูกเวลานั่งขึ้นไปไม่ให้คุ้นชินกับสิ่งใดเลย การคุ้นชินฝึกให้เสียนิสัย ถ้าเสียนิสัยตามประเพณีของเรา เห็นไหม การไปเยี่ยมแขกไปเยี่ยมบ้านของเขา เราจะอยู่ไม่นานหรอก เพราะเราจะเกรงใจเขา ถ้าเราเกรงใจเขา เราจะไม่อยู่กับเขานานเพราะเขาจะเสียเวลากับเรา เราไปแล้วต้องรีบกลับ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะไม่ให้คุ้นชินกับสิ่งใดเลย การลูกการนั่งต้องให้รีบตลอดเวลา เพราะถ้าคุ้นชินกิเลสมันเกาะ เหมือนหินปูนเลย คูสิ เราไปขูดหินปูนกัน ฟันใช้บ่อยๆ เข้าหินปูนเกาะ หินปูนมันเกาะๆ เพราะอะไร เพราะมันสะสมมันใช้สอย เห็นไหม แต่กิเลสมันเกาะใจนะ เรานั่งที่ไหนมันจีเกียจ จีคร้าน จีเกียจลูก จี

เกียจนั่ง มันเป็นไปตามธรรมชาติของกิเลส มันเป็นสภาวะแบบนั้น นี่มันถึงไม่ให้คุ้นชินกับสิ่งใดๆ เลย การคุ้นชินกับกิเลสของเรามันนอนจมกับกิเลส เห็นไหม

มาวัดถึงต้องมาวัดใจ เราต้องตื่นตัวตลอดเวลา การตื่นตัวนั่นคือการฝึกสตินะ ถ้าการฝึกสติเรามองอยู่กับกิเลส เราต้องออกจากกิเลสให้ได้ ถ้าการออกจากกิเลส แต่ประสาโลก เห็นไหม ถ้าการทำข้อวัตรปฏิบัติ การที่เราจะตื่นตัวตลอดเวลาเป็นเรื่องของความลำบากไปหมดเลย แต่ถ้าเป็นเรื่องความพอใจนะ มันพอใจสิ่งใดมันจะอยู่ในสภาวะแบบนั้น อันนี้ความพอใจมันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นนะ ที่เราทำเราทำตามกิเลสนะ แล้วมาวัดมาวาพอมันคุ้นชินกับสิ่งใดๆ ไป พอมันคุ้นชินใจ

ในการออกธุดงค์วัตรของครูบาอาจารย์ของเราเนี่ย เวลาถ้าไปอยู่ที่ไหน ๗ วัน ๘ วัน ถ้ามันเริ่มคุ้นแล้วจะออกจากที่นั่นไป ออกจากที่นั่นไป แล้วเข้าไปสถานที่ใหม่มันจะตื่นตัวตลอดเวลา การตื่นตัวนี้เราตื่นตัวเพื่อจะให้กิเลสมันไม่มีโอกาสได้เกาะใจของเรา เราจะตื่นตัวตลอดเวลา

แต่ถ้าเป็นทางโลก เห็นไหม ถ้าเราคุ้นชินที่ไหน เราอุ่งใจที่ไหน เราจะไปที่นั่นเราไปที่นั่นเราก็ไปนอนจมกับมัน เราจะให้มันทำตลอดไป เห็นไหม นี่การกระทำอย่างนี้การฝึกฝนอย่างนี้มันทำได้ยากใจ ทำได้ยากเพราะอะไร เพราะเราเคยชินกับมัน ความเคยชินคือความเคยใจ กิเลสก็คือความเคยชิน กิเลสคือความเคยใจ ใจมันเคยกับสภาวะแบบนั้น มันลงร่องนั้น เห็นไหม

คูสิ น้ำไหลลงต่ำ แล้วไหลไปเซาะดินเซาะอะไรจนเป็นลำธาร เป็นแม่น้ำขึ้นมาเห็นไหม มันเซาะอยู่อย่างนั้นนะ มันกัดเซาะของมันไป แล้วมันเปลี่ยนทิศทาง ถ้าเราขุดคลองอะไรต่างๆ มันเปลี่ยนทิศทางไป เราเปลี่ยนทิศทางของเราเนะ การขุดคลอง คูสิ ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำขนาดไหน เปลี่ยนทิศทางนะ เปลี่ยนทิศทางของกิเลส

แต่เวลาสิ้นกิเลสแล้ว เห็นไหม จริตนิสัย คูสิ คูเอตทัคคะ ๘๐ องค์ คำว่า เอตทัคคะ ๘๐ องค์นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัดนิสัยได้ แก่นิสัยได้ แต่ถ้าเป็นสาวก สาวก แก่กิเลสได้ แต่นิสัยจะติดตัวเราไป นิสัยนี้ความเคยใจ ความเคยใจเป็นนิสัย แต่กิเลสมันพ่วงมาด้วยไ้ กิเลสมันพ่วงมาด้วย มันออก มันนอนเนื่องมากับใจ อนุสัยนอนเนื่อง

มากับจิต ความคิดของเรานอนเนื่องมากับจิตเรา ว่านิสัยแก้ไม่ได้ นิสัยแก้ไม่ได้จริงอยู่ แต่ถ้าเรายังต้องแก้ไขของเรา เรายังมีกิเลส เราต้องฝืนมัน นิสัยก็ต้องฝืนไปก่อน

แต่ถ้าถึงที่สุดแล้ว ถ้าเราชำระกิเลสแล้ว สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ยังมีชีวิตอยู่ เห็นไหม ชั้นเป็นภาระ ชั้นสะอาด คำว่าชั้นสะอาด คุณิ ชั้นสะอาดนะ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รูป เห็นไหม คุณิ ทำไมครูบาอาจารย์ของเราเวลาตายแล้ว เวลาเผาทำไมกระดูกเป็นพระธาตุล่ะ สิ่งที่เป็นพระธาตุเพราะอะไร เพราะว่าจิตมันสะอาด เห็นไหม จิตมันสะอาดมันก็ฟอกร่างกายให้สะอาด มันก็ฟอกไปได้นะ

รูป เวทนา เวทนา เห็นไหม เจ็บป่วยขนาดไหนมันก็สักแต่เวทนา เวทนามันมีแต่เรื่องของร่างกาย มันเข้าถึงจิตใจไม่ได้ จิตใจมันรู้ทั้งหมด เหมือนผู้ใหญ่เลยนะ ผู้ใหญ่เรา ขับรถไป น้ำมันหมดเราไม่เสียใจนะ แต่เด็กขับรถไปเวลาน้ำมันหมดมันจะทุกข์ยากนะ มันจะไม่ยอม มันจะติโพยตีพายกับแม่ แม่ทำไมไม่ไปสักที ทำไมขับรถไม่ไปล่ะ น้ำมันหมด เด็กมันไม่รู้ว่าน้ำมันหมดหรือน้ำมันไม่หมด แต่ผู้ใหญ่รู้ว่าน้ำมันหมดมันจะไม่ติโพยตีพาย จะพยายามหาน้ำมันมาใส่เต็มรถ แล้วจะขับมันไปอีก

เวทนาจึงเหมือนกัน เวทนาสักแต่เวทนา เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนาหรอก เวทนาเป็นอาการของใจไม่ใช่ใจ ถ้าเวทนาเป็นอาการของใจไม่ใช่ใจ เห็นไหม พอเรา รู้ทันมัน มันเกิด ธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้นนะ เห็นไหม นีรูป เวทนา สัญญา

สัญญาคือข้อมูล ข้อมูลที่มันจำมานะ ถ้าเราเข้าใจธรรมะนะ สัพเพ ธัมมา อนัตตา แปรสภาพแล้วมันแปรปรวนตลอดเวลา ข้อมูลของเรานั้นก็แปรปรวน ข้อมูล เห็นไหม เวลามันเปลี่ยนไป ทุกอย่างมันเปลี่ยนไป ข้อมูลมันเปลี่ยนไป ความเปลี่ยนไปแล้วยึดมัน ได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา นี่สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันเกิดดับ มันคิด เห็นไหม มันอยู่ที่เหตุปัจจัย เหตุปัจจัยคิดอย่างไรมันก็เกิดดับ เห็นไหม

นี่สังขาร วิญญาณ วิญญาณคือการรับรู้ ชั้นนี้มันเป็นสักแต่ว่าชั้น ชั้นมันสะอาดได้ ความรู้สึก ความคิด มันสะอาดได้ พอมันสะอาดได้นี่มันเป็นภาระ มันเป็นชั้นที่สะอาด แต่ถ้ามันเป็นกิเลสนะ ถ้าเราเป็นปุถุชน ชั้นมันเจอไปด้วยกิเลสของเรา เห็นไหม ถึงเป็นชั้นฆราวาส คำว่าฆราวาส ถ้าเป็นรูปขึ้นมา เราก็ต้องการให้อยู่ในอำนาจของ

เรา เป็นเวทนา เป็นความรู้สึก เราก็ต้องการ ถ้าสิ่งที่เราพอใจเราก็คงรักษาไว้ สิ่งที่ไม่พอใจเราจะผลัดไถ่ เห็นใหม่ สัญญาข้อมูลก็ต้องยึดไว้ ต้องเป็นอย่างนี้หมดเลย

สังขารปรุงก็ปรุงคิดแต่ความพอใจของตัว คิดดี คิดชั่ว เห็นใหม่ วิญญาณรับรู้ เห็นใหม่ วิญญาณรับรู้ ลมพัดมาความรู้สึกนี้เป็นวิญญาณรับรู้ สิ่งต่างๆ รับรู้หมด ถ้าจิตมันรับรู้มันรับรู้หมด ถ้าจิตไม่รับรู้มันก็สักแต่ว่า คำว่าสักแต่ว่า นี่สิ่งที่ว่าเกิดขึ้นมานี้ชั้นมันสะอาดได้ ความที่สะอาดอยู่ที่การรักษา เห็นใหม่ จิตนิสัยส่วนจิตนิสัยนะ ความสะอาดบริสุทธิ์มันเกิดมาจากใจ ถ้าเรากันชินกับมัน เราไม่ตื่นตัวกับตัวเราเอง ถ้าเราไม่ตื่นตัวกับตัวเราเอง เราไม่เข้ามาตัดแปลงตัวเราเอง เราจะไปตัดแปลงใคร นี่ธรรมะมันอยู่ที่ไหน ธรรมะมันอยู่ในตู้พระไตรปิฎกหรือ ธรรมะมันอยู่ที่วิชาการหรือ ธรรมะไม่ใช่ น้ำมันชื่อของมันทั้งนั้นแหละ

ธรรมะมันอยู่ที่ใจ ธรรมะมันอยู่ที่ความรู้สึก ธรรมะมันอยู่ที่การกระทบ นี่ สันติภูมิจโก อันนี้ธรรมะนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่ที่โคนต้นโพธิ์ ไม่ใช่หรือ กองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่อาศัยโคนต้นโพธิ์นั้นนั่งอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่เจ้าชายสิทธัตถะก็ไม่ใช่ เจ้าชายสิทธัตถะได้เผาไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เผาไปแล้ว นิพพานไปแล้ว แล้วใจละ มันสำเร็จที่ความรู้สึกอันนั้น สำเร็จอยู่ที่ใจนี้ ใจความรู้สึกอันนี้มันอยู่ที่ร่างกายอันนี้ เข้าไปชำระอันนี้ นี่ธรรมแท้ที่อยู่ที่นี่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม กราบธรรมเพราะอะไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มี ๕ พระองค์ แล้วอนาคตวงศ์ก็ยังมีต่อไป มีตลอดไปๆ ไป นี้แล้วกราบธรรมๆ กราบที่ไหน “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เห็นตถาคตเพราะมันรู้สึกที่ใจนี้ ใจมันสกปรกมันสกปรกที่นี่ แล้วมันสะอาดมันสะอาดที่นี่ รู้จริงที่นี่ รู้จริงที่นี่ แล้ววิธีการละ นี่วิธีการกับเป้าหมายนะ

ในพระไตรปิฎกเป็นวิธีทั้งหมดเลย แล้วเป้าหมายอยู่ที่ไหนละ แล้วเราไปเกาะวิธีการไว้ เห็นใหม่ นี่เวลาเรายึดวิธีการไว้แล้วเราปฏิบัติตามวิธีการนั้น มันจะเป็นอย่างนั้นหมดเลย ว่าง สว่าง ไปหมดเลย แล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ น้ำมันเป็นวิธีการ มันไม่ใช่

เป้าหมาย เป้าหมายมันต้องปล่อยเป้าหมายอันนั้นเข้าไป ถึงวิธีการรวมตัวลงสมุจเฉท
ปหานแล้วขาดออกไป นี่ธรรมที่มันหลุดออกไป เห็นไหม

ขณะที่เป็นโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี จิตนี้มันเป็นผู้ชำระของมันแล้วมัน
ปล่อยๆ เข้ามา ปล่อยเข้าไปถึงที่สุดแล้วตัวจิตละ ตัวจิตมันตัวทำลายเขานะ ผู้มีอิทธิพล
มาก นี่ธรรมะ เห็นไหม ธรรมะที่สูงขึ้นไปมันจะมีอิทธิพลของธรรม เป็นสภาวะธรรม
สภาวะธรรมทำลายกิเลสอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียดเข้ามา แล้วถึงตัวมันเองละ
เห็นไหม นี่มันมัธยัสถ์ มันเป็นกลาง แล้วทำลายตัวมันเองอย่างไร มันต้องทำลายตัวมัน
เองนะ ขณะที่เราทำลายคนอื่น เราทำความสะอาดภาชนะต่างๆ เราต้องล้างทำความสะอาด
สะอาดภาชนะนั้นใช่ไหม ภาชนะสะอาดแล้วตัวภาชนะยังมีอยู่ไหม คุณสิ อย่างถ้วยโถโอ
ชามนี้ เราทำความสะอาดแล้วมันสะอาดไหม? สะอาด สะอาดแล้วตัวมันยังมีอยู่ไหม?
มันมีอยู่

นี่ก็เหมือนกัน ใจทำความสะอาดเข้ามาแล้ว ตัวมันสะอาดไหม “จิตเดิมแท้นี้ผ่อง
ใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้น
กิเลส” ใจตัวผ่องใส นั่นคือตัวภาชนะ ตัวสภาวะ ตัวภพวัง สิ่งที่มีมันเป็นตัวภพกิเลสมันยึด
เข้าไปหมดเลย มันยึดออกมาแล้วมันก็แสวงหาเหยื่อของมัน แสวงหาเหยื่อนะ ชั้นมาร
ชั้นที่ที่เป็นมาร ร่างกายก็เป็นมาร ความคิดก็เป็นมารเพราะเป็นชั้น ๕ ชั้น ๕ เป็นมาร
พอชั้น ๕ เป็นมาร แล้ววิชชากับมารไปด้วยกันมันก็ออกไปหาเหยื่อ

เหยื่อ เห็นไหม คุณสิ เวลาเราคิดไปรอบโลก นี่แสวงหาที่อยู่กันใหม่ นะ จะไปอยู่
ดาวอังคารกันนะ จะเอาโลกใหม่ เพราะโลกนี้แบบว่าประชากรมากแล้ว ทรัพยากรไม่มี
จะหาโลกใหม่ ใจสภาวะ ใจภพ ใจโลกทัศน์ภายในนี้ ใจสิ่งที่มีมันเหยียบย่ำเราอยู่นี้ ไม่มี
ใครเห็นนะ คุณสิ เราศึกษากันแต่โลก ไปท่องอวกาศกัน แต่ในทวิภพนี้ ในใจกลางของโลก
นี่มันเข้าใจกันหรือยัง สิ่งที่เรายินยอมมันเข้าใจกันหรือยัง เราเข้าใจไม่ได้เลย เราควบคุมสิ่ง
ใดไม่ได้เลย

คุณสิ แผ่นดินไหวนี้แกนของโลกเคลื่อนไป โลกจะบิดเบี้ยวไป มันจะเคลื่อนของ
มันไป เห็นไหม สิ่งนี้อัจฉริยะ โลกนี้เป็นอจินไตย จะไม่มีการบอบสลายไป สิ่งที่เป็น
สสารมันจะรวมตัวเกิดเป็นดาวเคราะห์ใหม่ จะเกิดเป็นใหม่ๆ กันไป แล้วพอถึงเวลาแล้ว

มันก็ต้องทำลายตัวมันเองกันไป มันเป็นอนัตตาทั้งหมดเลย แล้วมันเวียนไปอย่างนี้ นี่
อินโดยมียอยู่ แล้วเป็นอนิจจังด้วย แล้วมันเป็นทุกข์ด้วย สิ่งที่เป็นทุกข์เราก็เป็นส่วนหนึ่ง
ของสังคัม ส่วนหนึ่งของโลก เพราะเราเกิดในสภาวะแบบนี้

นี่ชีวิตเกิดในสภาวะแบบนี้แล้วเราไปนอนจมกับมัน ธรรมะเป็นธรรมชาติ การ
เกิดและการตายก็เป็นธรรมชาติ กิเลสก็เป็นธรรมชาติ เราก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้ว
เวียนตายเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วมันจะไปไหน ถ้าเป็นธรรมชาติอันหนึ่งมันก็เวียนไป
แล้ววิธีการที่จะให้เป็นธรรมชาติ แล้วที่มันหลุดไปจากธรรมชาตินี้ละ อะไรหลุดเป็น
ธรรมชาติไป สสารเป็นธรรมชาติ มันแปรปรวนตลอดไป จิตนี้ก็เป็นธรรมชาติ สิ่งใดก็
เป็นธรรมชาติ

ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ การเกิดการตายก็เป็นธรรมชาติ
คู่ครองก็ธรรมชาติ แล้วพรหมจรรย์มันอยู่ที่ไหน สิ่งที่เนกขัมมบารมี สิ่งที่สะสมมาอยู่ที่
ไหนเห็นไหม เพราะเราอ่านธรรมะกัน เราศึกษาธรรมะกันแล้วเราก็เอาตัวเราเป็นธรรมะ
เราก็ไปอยู่ในส่วนหนึ่ง เห็นไหม

ปัญหา ถ้าเราไม่แก้ปัญหานั้น ตัวเราเป็นปัญหานั้นด้วยอีกคนหนึ่ง ในปัญหานั้น
ถ้าเราแก้ปัญหานั้นไม่ได้ เราก็เป็นปัญหาคับด้วยอันหนึ่ง จิตก็เหมือนกัน มันแก้ปัญหานั้นไม่ได้
แล้วมันอยู่ในธรรมะ เห็นไหม เข้าไปอยู่ในส่วนของธรรมะนั้น มันเข้าไปสภาวะธรรม
ว่างๆๆ อย่างนั้น มันก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มันก็เปลี่ยนไปตามธรรมชาติ แล้วว่า
อันนี้เป็นธรรมะกัน มันถึงไม่เห็นความจริงใจ

ถ้าไม่เป็นความจริงนะ ธรรมะ สัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมมันแปรปรวน
ทั้งหมด เพราะอะไร เพราะสิ่งต่างๆ มาจากพระเจ้า เพราะก่อนที่องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มันมีสถานะพราหมณ์อยู่แล้ว เห็นไหม นี่
“อาตมัน” เป็นอาตมัน คงที่ ต้องยอมจำนนตลอดไป พระพุทธเจ้าปฏิเสธหมดเลย ปฏิเสธ
หมดเลย ไม่มี ไม่มี ไม่เชื่อสิ่งใดๆ เชื่อตัวเองทั้งหมด แล้วพอทำลายเข้าไป สิ่งของมัน
เป็นอยู่ สิ่งที่จิตนี้มีอยู่ มีอยู่จริง ถ้าบอกจิตนี้มีอยู่จะเป็นอาตมัน จะเป็นเหมือนเข้าไปกับ
อินดู ไม่ใช่ สิ่งที่เป็นอาตมันมันเป็นอยู่แล้ว โดยธรรมชาติมันเป็นอยู่แล้ว นี่ทิวทัศน์ต่างๆ ที่
เห็นว่าเกิดแล้วสูญเกิดแล้วตาย มันเป็นสภาวะแบบนี้

แต่ศัพท์ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมที่เราสร้างขึ้นมา มรรคญาณนี้มันเป็นอนัตตา มันสร้างขึ้นมาอย่างไร? มันรวมตัวอย่างไร? มันทำลายกิเลสอย่างไร? แล้วทำลายกิเลสสิ่งที่ทำลายกิเลสแล้วมันเหลืออะไร? สิ่งที่เหลือมันเจริญรุ่งเรืองขึ้นไป เห็นใหม่ มันเป็นขั้นตอนขึ้นไป จนถึงที่สุดต้องทำลายตัวมันเอง

ไหนด อตมมันอยู่ไหนด อตมมันคือตัวกวางสวะ อตมมันคือตัวภพ ตัวภพอยู่ไหนด ถ้ามีตัวภพอยู่มันยังเกิดอีก ถ้าตัวภพอยู่แล้วทำลายตัวภพแล้ว ทำลายตัวมันแล้ว นี่มันจะเป็นอตมมันได้อย่างไร มันไม่เป็น มันเป็นธรรมชาติ เห็นใหม่ ไม่เป็นหนึ่ง ไม่เป็นอะไรทั้งสิ้น ไม่เป็นจิต ไม่เป็นอะไรทั้งสิ้น ถ้ามีอยู่เป็นภพ ถ้ายังมีอยู่ยังจับต้องได้ ถ้ายังมีอยู่มันเป็นไปไม่ได้ มันทำลายตัวมันเอง แล้วทำลายด้วยอะไร? ทำลายด้วยมรรคญาณ ทำลายด้วยอริยสัจ ทำลายด้วยสัจจะความจริง เห็นใหม่ ธรรมจักรมันเกิดที่นี้ละ ปัญญาอย่างนี้มันเป็นโลกุตตรธรรม

ปัญญาที่เราศึกษามานี้ นั่นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โลกุตตรปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นสัญญาของเรา เป็นสมมุติของเรา เป็นโลกียปัญญา เป็นวิชาชีพ ศึกษาธรรมจนเป็นอาชีพไป ไม่ได้ศึกษาธรรมด้วยการแก้กิเลสไป ศึกษาด้วยอาชีพก็ให้อาชีพให้ใจมันรุ่งเรืองขึ้นมา ใจนี้มันผ่องใสขึ้นมา ผ่องใสเพราะได้ศึกษาธรรม เห็นใหม่ ในร่มธงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ก็หมุนไปธรรมชาติอันนั้น หมุนไปเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธโดยประเพณี ชาวพุทธโดยรวม ชง เห็นใหม่ แต่ชาวพุทธ เห็นใหม่

“สารีบุตร เธอไม่เชื่อเราหรือ”

“ไม่เชื่อ ไม่เชื่อเลย ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย”

เพราะอะไร เพราะมันรู้จริง คนรู้จริงจะไม่เชื่อ ไม่เชื่อสิ่งใดทั้งสิ้น เพราะมันเป็นความจริง มันเป็นอริยสัจความจริงจากภายใน ไม่เชื่อสิ่งใดเลย เชื่อสัจจะ เชื่อความจริงในหัวใจ เชื่อสิ่งที่ตนเห็น เชื่อสิ่งที่ตนรู้ เชื่ออันนั้นไป เพราะความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ แต่เพราะมันเห็นจริงรู้จริง มันถึงเชื่อความอันนั้น เพราะมันรู้จริงจากหัวใจ

นี่สิ่งที่สกปรกจากภายนอกเราชำระล้างแล้วนะ มันยังเก็บใช้สอย แต่หัวใจเวลาเข้าสู่สมาธิ-สมาบัติ มันจะสว่าง มันจะว่างมาก สิ่งที่ว่างเหมือนกับสะอาดแต่ไม่สะอาด หรืออก เพราะอวิชชามันหลบตัวอยู่ อวิชชานี้สุดขูดมาก มันจะหลบอยู่ในเปลือกของใจ แล้วมันก็อาศัยสิ่งนี้ไปกับมันตลอดไป ถ้ามรรคญาณเข้าไปรื้อค้นมัน จนไปเห็นมันก่อน เข้ามามันถึงจะเกิดวิปัสสนาญาณขึ้นมา ถ้าไม่เกิดเห็นโทษเห็นจำเลยเอาขึ้นศาลไม่ได้ เอาขึ้นศาลไม่ได้ วิปัสสนาญาณคือปัญญาของเราเกิดไม่ได้ ปัญญาที่เกิดคือปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอามาเทียบเคียง เอาคำพิพากษาศาลฎีกามาชูเงี่ยง นี่ศาลฎีกา ชูอย่างนี้ๆ เงี่ยง ว่าถ้าฟ้องก็ต้องแพ้ ต้องแพ้ แต่ไม่ได้ฟ้อง ไม่ได้จัดการอะไรทั้งสิ้นเลย

แต่ถ้าจิตสงบเข้ามาแล้วไปเห็นการกระทำของมัน เห็นความเป็นไปของกิเลสในหัวใจ มันจะฟูในหัวใจ มันจะแทงในหัวใจมาก แทะใจดำ แล้วมันชำระล้างเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป จนถึงที่สุดมันไปทำลายตัวมันเอง เห็นใหม่ สิ่งนี้สะอาดเพราะเราไม่คุ้นชิน เราไม่คุ้นชินกับใจเรา เราไม่นอนจมกับกิเลสของเรา ถ้านอนจมกับกิเลสของเรานะ เราจะนอนจมไปในวัฏฏะนี้ตลอดไป ทั้งๆ ที่ปฏิบัติธรรมอยู่นี้แหละ

แต่ถ้าเราไม่คุ้นชินกับมัน อะไรก็แล้วแต่สิ่งที่เป็นปัจจุบันธรรม เกิดขึ้นตรงหน้านั้น จับต้องแล้ววิปัสสนาไป ไคร่ครวญไป ถึงที่สุดนะจับต้องเหตุการณ์เฉพาะหน้า จับต้องสิ่งที่เราเห็นขึ้นมา มันจะเป็นสมบัติของเรา เพราะเราทำของเราเอง มันเกิดกับเราเอง เหมือนเราก่อเจตีย์ ก่ออะไรต่างๆ ขึ้นมา เราเป็นคนทำมากับมือทุกๆ อย่าง

นี่ก่อนหน้าของธรรม ถ้าหน้าของธรรมเกิดขึ้นมาจากใจ มันจะเป็นสมบัติของเรา อันนี้เป็นสมบัติจริงๆ นะ พระเกิดจากการตื่นตัว เกิดจากการไม่นอนจมกับกิเลส เกิดจากการไม่ให้กิเลสเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้าง อ้างว่าเป็นธรรม อ้างว่าศึกษา อ้างว่ารู้ อ้างว่ารู้ไม่ได้ มันต้องรู้จริงของเราขึ้นมาเอง อย่าให้กิเลสมันคุ้นชินกับเราเอง แล้วปฏิบัติธรรมนี้ว่าปฏิบัติธรรมนะ เป็นพระด้วย เป็นนักปฏิบัติธรรมด้วย แต่ไปคุ้นชินกับกิเลสไม่ได้ ต้องสู้มันเฉพาะหน้าเดี๋ยวนี้ สู้มันเดี๋ยวนี้ แล้วเราจะรู้เดี๋ยวนี้ เอวัง